

Viranomaisneuvottelu, P-Hämpin laajennus, maalainen asemakaava nro 8670

Aika ja paikka: Tiistai 1.2.2022 klo 14:30-15.36, Teams-kokous

Osallistujat:

Asemakaavoitus

Asemakaavapäällikkö Elina Karppinen
Projektiarkkitehti Iina Laakkonen
Projektiarkkitehti Marjut Ahponen
Ympäristöasiantuntija Antonia Sucksdorff

Yleiskaavoitus

Yleiskaavapäällikkö Pia Hastie
Kaavoitusarkkitehti Dani Kulonpää

Kehitysohjelmat / Viiden tähden keskusta

Hankekehityspäällikkö Henri Väänänen

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka - palveluryhmä

Maankäyttöpäällikkö Heli Toukonieni
Maanhankintapäällikkö Ari Kilpi

Kiinteistönmuodostus

Maanmittausinsinööri Antti Alarotu
Kiinteistönmuodostusinsinööri Eino Jaskari

Rakennusvalvonta

Rakennustarkastaja Leena Jaskanen
Vastaava lupa-arkkitehti Minnamaarit Järvinen

Liikennejärjestelmän suunnittelu

Suunnittelupäällikkö Ari Vandell
Liikenneinsinööri Katja Seimelä
Liikenneinsinööri Timo Seimelä

Viheralueet ja hulevedet

Suunnittelupäällikkö Mirjam Larinkari
Erikoissuunnittelija Anna Levonmaa
Erikoissuunnittelija Pekka Heinonen
Erikoissuunnittelija Juho Korkalainen

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelupäällikkö Harri Willberg
Ympäristösuunnittelija Anni Nousiainen

Ympäristösuunnittelija Hannu Niukkanen

Terveydensuojelu

Terveysinsinööri Paula Saxholm
Terveystarkastaja Hanna Juhe

Pirkanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY -keskus)

Rakennettu ympäristö -yksikön päällikkö Pauliina
Pelkonen
Ylitarkastaja Mari Seppä
Ylitarkastaja Nina Nenonen
Ylitarkastaja Sari Tuomivaara
Liikenteen ja maankäytön asiantuntija Minna
Huttunen

Pirkanmaan liitto

Maakunta-arkkitehti Hanna Djupsjöbacka

Väylävirasto

Maankäytön asiantuntija Ville Vuokko

Pirkanmaan maakuntamuseo

Yksikön päällikkö Anna Lyyra Seppänen
Rakennustutkija Anna-Leena Lehto

Pirkanmaan pelastuslaitos

Johtava palotarkastaja Pekka Mutikainen

Tampereen Vesi liikelaitos

Tekninen johtaja Jouni Hyypiä
Verkostojohtaja Pekka Laakkonen
Toimistoinsinööri Sanna Siukola

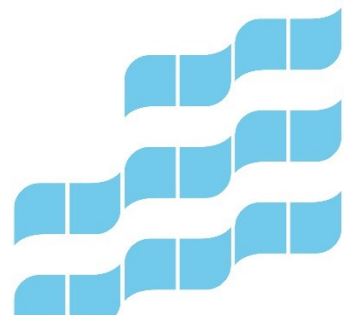
Tampereen Sähkölaitos Oy

Myyntipäällikkö Hanni Hirvonen
Myyntipäällikkö Samu Lepistö

Tampereen Sähköverkko Oy

Suunnittelupäällikkö Kari Tappura

Kirjaamot: kirjaamo.pirkanmaa@ely-keskus.fi; pirkanmaan.liitto@pirkanmaa.fi;
pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi; tampereenvesi@tampere.fi; kirjaamo@vayla.fi

Muistio

1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Elina Karppinen avasi kokouksen. Todettiin osallistujat.

Puheenjohtaja toimi Elina Karppinen ja muistion laati Antonia Sucksdorff.

Ennen neuvottelua Pirkanmaa liitto oli ilmoittanut, että heidän edustajansa ei osallistu neuvotteluun. Hanna Djupsjöbacka 24.1.2022: *”Ilmoitan, että PL ei osallistu ensi viikon P-Hämpin viranomaisneuvotteluun. Pyydän kuitenkin, että neuvottelusta laadittava muistio lähetetään myös meille Pirkanmaan liittoon. Pirkanmaan liiton jo kaavaluonnosvaiheessa (3.6.2021) antama palaute on kaavaehdotuksen laadinnassa otettu kiitettävällä tavalla huomioon.”*

2. Neuvottelun tarkoitus

Neuvottelu on maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n tarkoittama ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu.

3. Asemakaavaprosessin kulku

Asemakaavan suunnittelu käynnistyi kaupunginhallituksessa joulukuussa 2017 hyväksytyin vuosien 2018-2022 asemakaavoitusohjelman myötä.

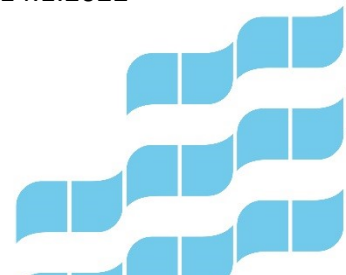
Asemakaavan laatiminen on tullut vireille tammikuussa 2018, jolloin nähtäville kuulutettiin kaavaa koskeva osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Helmikuussa 2018 järjestetyssä yleisötilaisuudessa esiteltiin tämän hankkeen lisäksi myös samanaikaisesti nähtävillä olleita Asemakeskus- hankkeeseen liittyneitä suunnitelmia. Kaavaprosessin aloitusvaiheessa saatiin yhteensä kymmenen viranomaisten ja osallisten laatimaa palautetta.

Maankäyttö- ja rakennuslakiin perustunut kaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin helmikuussa 2018.

Pirkanmaan ELY-keskus päätti lokakuussa 2019, ettei hankkeeseen sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun erillislain mukaista menettelyä.

Asemakaavan niin kutsuttu valmisteluaineisto sekä hanketta koskenut esittelyvideo oli julkisesti nähtävillä touko-kesäkuussa 2021. Valmisteluaineiston nähtävilläoloaikana saatiin yhdeksän viranomaispalautetta ja seitsemän mielipidettä.

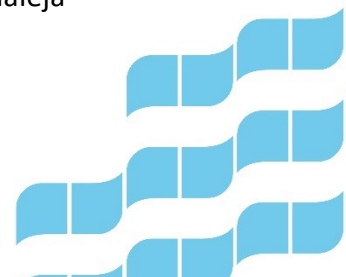
Kaavaehdotus käsiteltiin yhdyskuntalautakunnassa 30.11. ja hyväksyttiin yleisesti nähtäville kuulutettavaksi. Kaavan ehdotusvaiheen aineistot olivat nähtävillä 2.12.2021-14.1.2022 välisen ajan.

4. Kaavaehdotuksesta saatu palaute ja sen huomioon ottaminen

Kaavaehdotuksesta saatiin yksi muistutus (Tampereen polkupyöräilijät ry) ja neljä viranomaispalautetta (Pirkanmaan liitto, Väylävirasto, Pirkanmaan maakuntamuseo ja Pirkanmaan ELY-keskus).

- Tampereen polkupyöräilijät ry: Toivotaan, että kaavoituksen jälkeen tehtävässä tarkemmassa suunnittelussa yritettäisiin löytää ratkaisut, joilla Viinikankadulle löytyy tilaa jalankulun ja pyöräilyn väylille molemmin puolin katua.
- Pirkanmaan liitto: Lausuntoa ei anneta.
- Väylävirasto: Ei lisättävää aiempaan lausuntoon. Maanteiden osalta lausunnon antaa ELY-keskus.
- Pirkanmaan maakuntamuseo: Uuden ajoyhteyden rakentaminen ainoastaan Viinikankadulle on kulttuuriympäristön ja kaupunkikuvan kannalta myönteinen ratkaisu. Katumuutoksilla ei ole huomattavaa merkitystä kulttuuriympäristön kannalta. Pysty-yhteyksien sijoitusalueet sijaitsevat suurelta osin arvokkaiksi tunnistettujen rakennettujen kulttuuriympäristöjen alueilla. Painotetaan, että ne on toteutettava kulttuuriympäristön arvoja vaarantamatta, hienovaraisesti ympäristöön sovittaen. Muilta osin ei asemakaavaehdotuksesta tai sen liiteaineistoista huomautettavaa. Hankkeen edetessä pyydetään arvioitavaksi henkilösisäänkäyntien sijoittelua ja rakenteita koskevat suunnitelmat sekä ajotunnelin tarkennetut suunnitelmat sekä havainnekuvat, joiden avulla vaikutuksia rakennettuun kulttuuriympäristöön on mahdollista arvioida.
- Pirkanmaan ELY-keskus: Positiivista, että Salhojankadun ajoaukosta on luovuttu. Todetaan, että kaava sisältyy ELY-keskuksen MRL 18.2 mukaiseen valvontatehtävään ja siitä tulee pitää MRL 66 mukainen viranomaisneuvottelu. Esitetään vaikutusten arvioinnin täydentämistä: epävarmuustekijät tilanteessa, jossa kaavan maanpinnalle mahdollistamat toimenpiteet eivät toteudu ja kaava saattaa kasvattaa keskustaan suuntautuvan henkilöautoilun määrää liikennesuoritteiden vähenemisen sijaan. Lisäksi esitetään kaavamääräysten täydentämistä:
 - ilmanlaatuselvityksen suositukset vähintään yleispiirteisellä tasolla,
 - hulevesiin liittyvät keskeiset riskit ja niiden hallinnan edellyttäminen,
 - vuotovesiin ja pohjavesiin liittyvät keskeiset riskit ja niiden hallinnan edellyttäminen lisäselvitystarpeineen,
 - hankkeen hiilijalanjälkeen vaikuttaminen mm. kierrätysmateriaaleja suosimalla ja ilmastoystävällisellä pintamateriaalien valinnalla,

- o pelastusturvallisuuteen ja henkilöturvallisuuteen liittyvät keskeiset riskit ja niiden hallinta prosesseineen.

Palautteen huomioon ottaminen:

Tampereen polkupyöräilijät: huomioidaan katujärjestelyiden jatkosuunnittelussa ja mahd. maanpäällisen kaavamuutoksen valmistelussa.

Pirkanmaan liitto ja Väylävirasto: Merkitään tiedoksi.

Pirkanmaan maakuntamuseo: täydennetään yleismääräystä (museoviranomaisen kuuleminen maanpäällisten rakenteiden suunnittelun yhteydessä).

Pirkanmaan ELY-keskus:

- Viranomaisneuvottelun järjestäminen.
- Liikennesuoritteeseen liittyvän vaikutusten arvioinnin epävarmuustekijät kuvattu kaavaselostuksessa välillisten ja yhteisvaikutusten yhteydessä (täydennetään tarvittaessa).
- Lausunnossa esitetty kaavamääräysten täydentäminen siltä osin, kun se kaavan tarkoitus ja tosiasiallinen ohjausvaikutus huomioiden on tarpeellista ja tarkoituksenmukaista.

5. Viranomaisten puheenvuorot ja keskustelu

Pirkanmaan ELY -keskus:

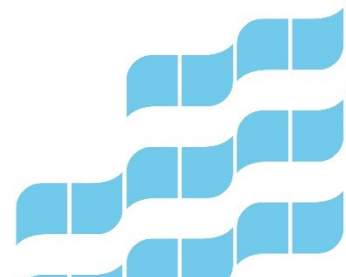
Taustalla on päätös, ettei YVA-menettelylle ole tarvetta, jolloin asemakaavan ratkaisut korostuvat. Viinikankadun sisäänajoysteys on paras miljööön, pohjaveden ja liikenteen kannalta. Laajassa suunnitteluaineistossa on hyvin tuotu esiin vaikutuksia, riskejä ja riskienhallintaa. Laajasta tausta-aineistosta huolimatta kaavamääräykset ovat niukkoja ja tiivistettyjä. Turhia kaavamääräyksiä ei kuitenkaan ole tarpeen tehdä.

Täydennystarpeita kaavamääräyksiin:

- o Ilmanlaadun huomioiminen yleisellä tasolla
- o Pohjavesivaikutukset, joista tausta-aineistossa on paljon tietoja. Hanke on kehittynyt YVA-vaiheen arvioinnin jälkeen. Selvitysaineistoa voisi olla hyvä vielä täydentää, erityisesti Viinikankadun ajotunnelin käynnin pohjavesitiedon osalta.

Hankkeeseen ei sovelleta YVA-lakia eikä se ole tulossa ympäristölupana ELY-keskukseen, siksi pohjavesiin ja ilmanlaatuun liittyvät asemakaavamääräykset olisivat perusteltuja.

Pohjaveden pinnan korkeuden hallitsemisesta on Helsingin maanalaisissa asemakaavoissa määrätty kaavamääräyksellä: haitallista vaikutusta pohjaveden pinnan korkeuteen ei saa syntyä. Aineistojen perusteella Viinikankadun sisäänkäynnin läheisyydestä on niukasti pohjavesitietoja.

Myös pelastustoimeen ja henkilöturvallisuuteen liittyvää kaavamääräystä on syytä harkita. Maanpäällisten ratkaisujen epävarmuudet on syytä tuoda esiin kaava-aineistossa.

Pirkanmaan pelastuslaitos:

Täytyy huolehtia siitä, että pysäköintilaitos rakennetaan riittävän turvalliseksi. Vaatimus tulee lainsäädännöstä eikä ole tarvetta kaavamääräyksiin tältä osin. Henkilö- ja paloturvallisuudesta vastaa hankkeeseen ryhtyvä. Ratkaisut tehdään rakennuslupavaiheessa.

Tammerkosken patojen vahingonvaaraselvityksen sisällöstä on keskusteltu Kunkun parkin maanalaisen asemakaavan yhteydessä. Riski pato-onnettomuustilanteessa Rongan rampin kautta P-Hämppiin mahdollisesti pääsevän veden osalta on vähäinen. Vahingonvaaraselvitys tulee kuitenkin saada ajan tasalle. Vastuu päivityksestä on Tampereen Sähkölaitoksella, joka omistaa padon.

Yleiskaavoitus:

Maanalaisten pysäköintilaitosten sijainti ja ajoaukko ratkaisu esitetään asemakaavassa Keskustan strategisen osayleiskaavasta poikkeavalla tavalla, mutta asemakaava toteuttaa tavoitetta maanalaisesta pysäköinnistä. Sisäänajopaikka on hyvin perusteltu asemakaava-aineistossa. Yleiskaavoitus on tyytyväinen asemakaavaan.

Ympäristönsuojelu:

Ilmanlaadusta ilmanpoistolaitteiden läheisyydessä tulisi määrätä asemakaavassa, ettei aiheuteta kenellekään missään vaiheessa sellaista ilmanlaadun heikkenemistä, josta aiheutuisi terveydellistä haittaa.

Liikennejärjestelmän suunnittelu:

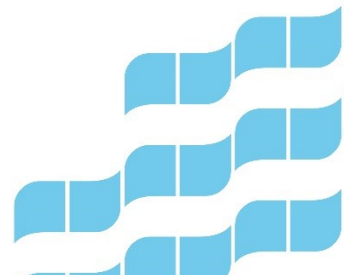
Liikennejärjestelmän suunnittelu on tyytyväinen kaavaratkaisuun. On löydetty paras ratkaisu liikenneverkollisesti, joka tukee keskustan liikenneratkaisua. Toiveena on, että kaava toteutuu kokonaisuudessaan eikä vain pysäköintilaitoksen osalta.

6. Jatkotoimenpiteet ja kokouksen päättäminen

Kaavaselistusta ja liiteaineistoa täydennetään tarvittavilta osin. Lisäksi käydään läpi asemakaavamääräysten tarkistustarpeet.

ELY- keskus toivoo kommentoitavaksi tarkistettuja määräyksiä. Maakuntamuseolle on jo toimitettu ehdotuksia kaavan yleismääräyksen täydentämisestä.

Tavoitteena on viedä asemakaava hyväksyttäväksi yhdyskuntalautakuntaan maaliskuuhun, kaupunginhallitukseen huhtikuussa ja kaupunginvaltuustoon toukokuussa 2022.

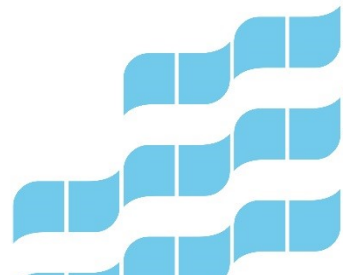

Kokous päätettiin klo 15.36.

Liitteet:

Esittelymateriaalin pienennös

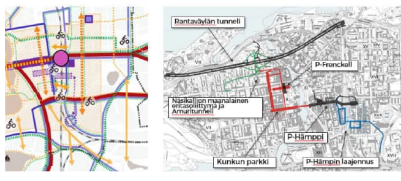
Palautekooste

- ### Asialista
1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen
 2. Neuvottelun tarkoitus
Neuvottelu on maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n tarkoittama ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu.
 3. Asemakaavaprosessin kulku
 4. Asemakaavaehdotuksesta saatu palaute ja sen huomioiminen
 5. Viranomaisten puheenvuorot ja keskustelu
 6. Jatkotoimenpiteet ja kokouksen päättäminen

3. Asemakaavaprosessin kulku

Kaavaehdotuksesta saatu palaute (1/3)

Tampereen polkupyöräilijät ry:

- Toivotaan, että kaavotuksen jälkeen tehtävässä tarkemmassa suunnitelmassa yrittäisiin löytää ratkaisut, joilla Viinikkakadulle löytyy tilaa jalanuolen ja pyöräilyn väylille molemmin puolin katuja.

Pirkanmaan liitto:

- Lausuntoa ei anneta.

Väylävirasto

- Ei lisättävää aineistoa lausuntoon.
- Maanteiden osalta lausunnon antaa ELY-keskus.

Kaavaehdotuksesta saatu palaute (2/3)

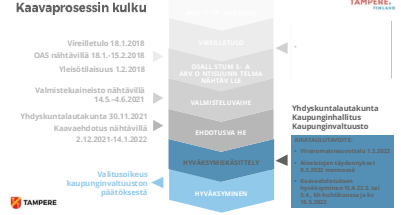
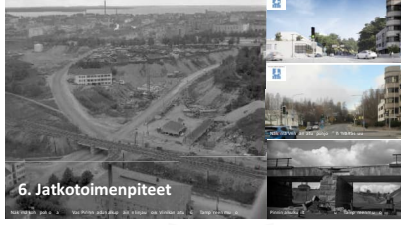
Pirkanmaan maakuntamuseo:

- Uuden ajoyhteyden rakentaminen ainoastaan Viinikkakadulle on kulttuuriympäristön ja kaupungin kannalta myönteinen ratkaisu. Katumuutoksilla ei ole huomattavaa merkitystä kulttuuriympäristön kannalta.
- Pysty-yhteyksien sijoitusalueet sijaitsevat suurelta osin arvokkaiksi tunnistettujen rakennettujen kulttuuriympäristöjen alueella. Painotetaan, että ne on toteutettava kulttuuriympäristön arvoa vaientamatta, hienoa ja best of both worlds -periaatteella.
- Muilta osin ei asemakaavaehdotuksesta tai sen liitteenä olevista suunnitelmista huomautettavaa.
- Hankkeen edetessä pyydetään arvioitaviksi henkilöissäkäyntien sijoittelua ja rakenteita koskevat suunnitelmat sekä ajotunnelein tarkennetut suunnitelmat sekä havainnekuvat, joiden avulla vaikutuksia rakennettuun kulttuuriympäristöön on mahdollista arvioida.

Kaavaehdotuksesta saatu palaute (3/3)

Pirkanmaan ELY-keskus:

- Positiivista, että Salhojankadun ajoaika on luovuttu.
- Todetaan, että kaava sisältyy ELY-keskuksen MRL 18.2 mukaiseen valvontatehtävään ja sillä tulee pitää MRL 66 mukainen viranomaisneuvottelu.
- Esitetään vaikutusten arvioinnin täydentämistä:
 - Epävarmuustekijät tilanteessa, jossa kaavan maanpinnalle mahdollistamat toimenpiteet eivät toteudu ja kaava saattaa kasvoittaa keuhkostaan suoraan viinikkakadun määrää liikennesuoritteiden vihenneksen sijaan.
- Esitetään kaavamääräysten täydentämistä:
 - Ilmanlaatuvaikutusten suositukset vähintään yleispiirteisellä tasolla,
 - huoleesin liittyvät keskeiset riskit ja niiden hallinnan edellyttämisen, vuotovesin ja pohjavesin liittyvät keskeiset riskit ja niiden hallinnan edellyttämisen läisäsihtäjäpöytäkirjojen,
 - hankkeen hillijäljän jälkeinen valuttaminen mm. kierräysmateriaaleja suositella ja ilmastoturvallisuutta ja pintamateriaalien valinnalla,
 - pelotusturvallisuutta ja henkilöturvallisuuteen liittyvät keskeiset riskit ja niiden hallinta prosessineen.

- ### Kaavan ehdotusvaiheen aineisto
- Asemakaavakartta
 - Asemakaavan selostus
 - Asemakaavan seurantalomake
 - Asemakaavan havainnepiirros
 - Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
 - Viranomaisneuvottelun muistio
 - Palaute- ja vastineraportti
 - P-Hämpin laajennuksen alustava hankesuunnitelma
 - Ympäristövaikutusten arviointiraportti
 - Liikenteelliset tarkastelut ja katumuutosten alustava suunnittelu (yht. 6 kpl raportteja sekä havainneaineistot)
 - Louhimäen alustava ympäristöselvitys
 - Johtosirtojen tarkastelu
 - Ilmanlaatuvaikutus
 - Kaupunkitaloudellisten vaikutusten arviointi
 - Yritysvaikutusten arviointilomake
 - Pirkanmaan ELY-keskuksen päätös 24.10.2019 ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta

4. Asemakaavaehdotuksesta saatu palaute

Palautteen huomioiminen

- Tampereen polkupyöräilijät: huomioidaan katujärjestelyjen jatkosuunnitelmassa ja mahdollisen maanpäällisen kaavamuutoksen valmistelussa.
- Pirkanmaan liitto ja Väylävirasto: Merkittään tiedoksi.
- Pirkanmaan maakuntamuseo: täydennetään yleisöarvioinnin osaa (muovierineistönä) ja yhteisövaikutusten yhteydessä (täydennetään tarvittaessa).
- Pirkanmaan ELY-keskus:
 - Viranomaisneuvottelun järjestäminen.
 - Liikennesuoritteeseen liittyvien vaikutusten arvioinnin epävarmuustekijät kuvattu kaavaehdotuksesta väillisten ja yhteisövaikutusten yhteydessä (täydennetään tarvittaessa).
 - Lausunnoissa esitetty kaavamääräysten täydentämisen tila osin, kun se kaavan tarkoitus ja tosiasiallinen ohjausvaikutus huomioiden on tarpeellista ja tarkoituksenmukaista.

Kaavamääräysten täydentämisen tarve

Kaavavaiheessa arvioidun vaikutuksen, oletetun riskin tai kaavaa seuraavien hankevaiheisiin sisältyvien lupaprosessien sisältö ei ole kaavamääräys.

- Missä päätös- tai lupamenettelyssä...
- Minkä viranomaisen toimesta...
- Mihin säädöksiin tai määräyksiin perustuen...

...hankkeen toteutusvaiheessa on laadittava selvityksiä, määriteltävä prosessit, tai asetettava lupapöytäkirjoja, joita ei olisi tai edellytettäkö, ellei asemakaavassa niin määrätä?

...Poistolman pinnoitus...
 • Hulevedet
 • Käyttövesin vuotovesien (lujitusvesien) hallinta
 • Pohjavesivaikutukset
 • Rakennusmateriaalien käyttö (sisäkierräys ja "ilmastoystävälliset" materiaalit)
 • Käyttöturvallisuus, paloturvallisuus, postitustiet jne.

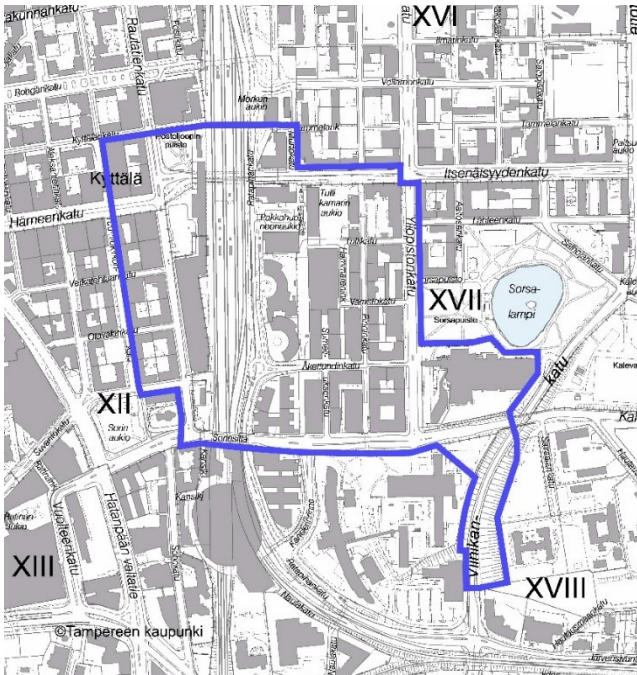
Kaavamääräys?
 "Noudatetaan Suomen lakia."

5. Viranomaisten puheenvuorot ja keskustelu

- Pirkanmaan ELY-keskus
- Pirkanmaan liitto
- Väylävirasto
- Pirkanmaan maakuntamuseo
- Pirkanmaan pelastuslaitos
- Tampereen Vesiliiketalous
- Tampereen Sähkölaitos Oy
- Tampereen Sähköverkko Oy
- Yleiskaavoitus
- Kehitysohjelmat
- Kiinteistö- ja asuntopolitiikka-aluekehitysryhmä
- Kiinteistömuutokset
- Rakennusvalvonta
- Liikennejärjestelmän suunnittelu
- Viheralueet ja hulevedet
- Ympäristönsuojelu
- Terveydensuojelu
- Asemakaavoitus

P-Hämpin laajennus. Maanalainen asemakaava nro 8670.

Diarinumero TRE:228/10.02.01/2017

Kaavaehdotuksen nähtävilläoloaikana 2.12.2021 - 14.1.2022 saatu palaute

Nähtävillä ollut aineisto:

<https://www.tampere.fi/cgi-bin/kaava/kaavadoc?8670>

Tampereen polkupyöräilijät ry:

Kaava on kehittynyt hyvään suuntaan sikäli, että ongelmallinen Salhojankadun ramppi on jätetty pois suunnitelmasta. Toivomme kuitenkin, että kaavoituksen jälkeen tehtävässä tarkemmassa suunnittelussa yritettäisiin löytää ratkaisut, joilla Viinikankadulle löytyy tilaa jalankulun ja pyöräilyn väylille molemmin puolin katua. Viinikankadun tilankäyttösuunnitelmissa eroteltua väylää on ehdotettu vain toiselle puolelle, mutta jalankulua ja pyöräliikennettä on yhtäläillä molemmin puolin. Erottelun toteuttaminen ei vaadi kovin paljoa lisää tilaa ja uskomme, että laadukkaalla suunnittelulla esimerkiksi sisäänajorampin yksityiskohdissa voidaan tämä saavuttaa.

Pirkanmaan liitto:

Pirkanmaan liitto ilmoitti, ettei se anna lausuntoa nähtävillä olleesta aineistosta.

Väylävirasto:

Väylävirasto on tutustunut maanalaiseen asemakaavaehdotukseen ja antaa lausuntonsa rautateiden näkökulmasta.

Maanalaisen asemakaavan suunnittelualue sijaitsee Tampereen keskustassa. Pohjoisessa alue ulottuu Kytälänkadun, Tammelankadun ja Itsenäisyydenkadun alapuolelle ja lännessä Tuomiokirkonkadun alapuolelle. Etelässä alue ulottuu Kalevantien ja Suvantokadun alapuolelle ja idässä Lähteenkadun, Salhojankadun, Yliopistonkadun ja Viinikankadun alapuolelle. Suunnittelualueen yläpuolisille alueille sijoittuu kerrostalovaltaisia asuin-, toimisto- ja liikekortteleita, Tampereen rautatieasema ja henkilöratapiha sekä puisto- ja katualueita. Suunnittelun tavoitteena on luoda asemakaavalliset edellytykset vuonna 2012 valmistuneen kalliopysäköintilaitos P-Hämpin

laajennuksen toteuttamiselle. P-Hämpin laajennuksen alustavassa hankesuunnitelmassa esitetään, että hankkeessa toteutetaan yhteensä noin 1000 autopaikkaa käsittävä kalliopysäköintilaitos sekä tarvittavat yhteydet maanpäällisille kiinteistöille ja katuverkolle.

Väylävirasto on antanut 11.6.2021 lausunnon asemakaavaluonnoksesta. Väylävirastolla ei ole lisättävää aiempaan lausuntoon. Maanteiden osalta lausunnon antaa toimivaltainen ELY-keskus.

Pirkanmaan maakuntamuseo:

Maakuntamuseo on antanut hankkeesta aiemmin lausunnon ELY-keskukselle YVA-lain mukaisesti (diar. 317/2019) sekä Tampereen kaupungille tarkistetusta osallistumis-

ja arviointisuunnitelmasta ja valmisteluaineistosta (diar. 517/2021). Edellisessä launnossaan maakuntamuseo edellytti, että kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviontia tulee täydentää tiedoilla siitä, miten ajotunnelit ja liikennejärjestelyt sijoittuvat ja näkyvät lähimaisemassa sekä katutasossa tarkasteltaessa. Lisäksi todettiin tarve kirjata kaavaselostukseen ajotunnelin ympäristön rakennetun kulttuuriympäristön arvot ja vaikutukset niihin. Valmisteluaineiston nähtävillä olon jälkeen vaikutusarviointia ja havainneaineistoa on täydennetty koko aluetta koskevien lähtötietojen sekä jatkovalmisteluun edenneen Viinikankadun vaihtoehdon osalta. Kaavaselostuksessa on arvioitu vaikutuksia, joita maanpäällisistä rakenteista ja katujärjestelyiden muuttumisesta voi syntyä.

Ehdotusvaiheessa toteutettavaksi on valittu vaihtoehto 1., jossa uusi ajoyhteys rakennetaan ainoastaan Viinikankadulle.

Maakuntamuseo katsoo, että tämä on kulttuuriympäristön ja kaupunkikuvan kannalta myönteinen ratkaisu, sillä maastoleikkaukseen sijoittuva ja kasvillisuuden rajaama Viinikankatu ei ole kiinteässä maisemayhteydessä lähistöllä sijaitseviin maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaisiin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin. Viinikankadun, Ratapihankadun ja Järvensivuntien liittymän kaupunkikuva on melko suurimittakaavaista ja kestää siten hyvin muutoksia. Tampereen yliopiston Atalpa-rakennus ei kuulu maakunnalliseen arvoalueeseen, eikä sillä ole suojelumerkintöjä. Ajotunnelin sijoittaminen Viinikankadulle luo tarvetta leventää katualuetta rakennuksen edustalla, jolloin rakennuksen ja kadun välissä sijaitseva nurmikaistale ja puurivistö jouduttaisiin poistamaan kaava-aineistossa esitetyllä tavalla. Tällä ei kuitenkaan ole huomattavaa merkitystä kulttuuriympäristön kannalta. Ajotunneli liittyy luontevasti osaksi sen eteläpuolella sijaitsevia, mm. Tampere–Jyväskylä -radan rautatiesillan ja Viinikan liikenneympyrän muodostamia, suuren mittakaavan liikennejärjestelyitä.

Kaavaselostuksessa todetaan, että kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia voi syntyä uuden ajoyhteyden sekä uusien sisäänkäyntien, pysty-yhteyksien ja tekniikkakuilujen maanpäällisten rakenteiden toteuttamisesta. Maanalainen asemakaava ei kuitenkaan muuta maanpäällisellä alueella voimassa olevia asemakaavoja, eikä sen ohjausvaikutus ulotu maanpäällisen alueen muutoksiin. Maanalaisen asemakaavan yleismääräyksissä edellytetään kuitenkin, että maanalaisen rakentamisen suunnittelussa ja toteutuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota yläpuoliselle alueelle sijoittuvasta muusta rakentamisesta, arvokkaasta kulttuuriympäristöstä tai arkeologisista kohteista johtuviin laatuvaatimuksiin, selvitystarpeisiin ja rajoituksiin.

P-Hämpin laajennuksen uudet henkilösisäänkäynnit ja tekniikkakuilut sijoittuisivat varsinaisten pysäköintitilojen läheisyyteen. Maanpäälliset rakenteet on tarkoitus integroida rakentamisen aikana olemassa tai suunnitteilla oleviin rakennuksiin ja rakenteisiin. Mahdollisia sijoituspaikkoja ovat mm. nykyinen Asematunneli; Asemakeskushankkeen uudisrakennukset henkilöratapihan länsi- ja itäpuolisilla alueilla; Tullin alueen olemassa tai suunnitteilla olevat rakennukset sekä Kalevantien pohjoisreuna mahdollisen ajotunnelin poistumisportaan osalta. Sijoitusalueet sijaitsevat suurelta osin arvokkaiksi tunnistettujen rakennettujen kulttuuriympäristöjen alueilla. Maakuntamuseo painottaa, että pysty-yhteydet on toteutettava kulttuuriympäristön arvoja vaarantamatta, hienovaraisesti ympäristöön sovittaen.

Muilta osin maakuntamuseolla ei ole asemakaavaehdotuksesta tai sen liiteaineistoista huomautettavaa. Hankkeen edetessä maakuntamuseo pyytää saada arvioitavaksi henkilöisääntäytien sijoittelua ja rakenteita koskevat suunnitelmat sekä ajotunnelin tarkennetut suunnitelmat. Aineistoihin pyydetään liittämään havainnekuvat, joiden avulla vaikutuksia rakennettuun kulttuuriympäristöön on mahdollista arvioida.

Pirkanmaan ELY-keskus:

Valmisteluvaiheen vaihtoehtoista on valittu jatkosuunnitteluun ratkaisu, jossa uusi ajoaukko rakennetaan ainoastaan Viinikankadulle. Pirkanmaan ELY-keskus näkee positiivisena, että Salhojankadun ajoaukosta on luovuttu, sillä sen myötä poistuu riskejä mm. kaupunkikuvan, liikenteen ja pohjavesiolosuhteiden osalta.

Ilmanlaatu: Kaavaan liittyvässä ilmanlaatuselvityksessä on annettu suosituksia ilmanvaihtoratkaisujen sijoittumisen suhteen. Keskeiset suositukset tulisi vähintään yleispiirteisellä tasolla täydentää kaavamääräyksiin. Maanpäällisissä tulevissa asemakaavamuutoksissa ja yleissuunnitelmissa on mahdollista tämän jälkeen tehdä tarkentavaa tulkintaa ja asettaa täsmällisempiä määräyksiä.

Vesiolosuhteet: Kaavaehdotuksen mukaisessa maanalaisessa pysäköintitilassa hulevesien hallintaa on tarpeen järjestää ohjaamalla ajoaukkojen ympäristössä pintavesiä pois joutumasta maanalaisiin tiloihin. Pintavesiä voi tästä huolimatta joutua pysäköintitiloihin, jolloin hulevesien poisto on tarpeellista ja vaatii myös laadullista hallintaa. Kaavamääräyksissä on edellytetty hulevesisuunnitelmaa sekä rakentamista että toimintaa koskien. Hulevesien osalta kaavamääräystä olisi hyvä täydentää siten, että tuodaan esille keskeiset riskit ja edellytetään niiden hallintaa.

Hulevesiä keskeisempi vesienhallintakysymys kaavaehdotuksen maanalaisessa kallioperään sijoittuvassa pysäköintihallissa on pohjavedestä muodostuvat vuotovedet ja niiden hallinta sekä hallin sisällä hulevesien tapaan että laajemmin hallin ympäristössä pohjavesivaikutusten osalta. Rakentamisen ja käytön aikana muodostuva vuotovesi vaikuttaa laskevasti pohjavesien korkeuteen ja voi sitä kautta vaikuttaa paikoin myös maaperän kantavuuteen. Kyseessä on yksi hankkeen keskeisistä ympäristövaikutuksista. Riskejä, hallintakeinoja ja jatkoselvitystarpeita on avattu kaava-aineistossa, ja toimenpiteisiin on jo ryhdytty käynnistämällä pohjavesien esitarkkailu. Kaavamääräyksiä on tarpeen täydentää tuomalla esiin keskeiset riskit ja edellyttäen niiden hallintaa lisäselvitystarpeineen.

Ilmasto: Kaavoituksen yhteydessä on arvioitu hankkeen päästövaikutuksia. Kaavan selvitysaineistoissa on todettu, että hanke vähentää keskustan katuverkon liikennesuoritetta arviolta 8,5%. Maanalaisten pysäköintipaikkojen määrän kasvu kasvattaa ensi kädessä keskustan pysäköintikapasiteettia. Tätä kautta syntyy mahdollisuus vähentää pintapysäköintiä sekä jouhevoittaa kestävien liikkumistapojen sujuvuutta ja täydentää keskustan yhdyskuntarakennetta. Mikäli kaavan maanpinnalle mahdollistamat toimenpiteet eivät toteudu, saattaa kaava lopputulemana kasvattaa keskustaan suuntautuvan henkilöautoilun määrää liikennesuoritteiden vähenemisen sijaan. Epävarmuustekijät on hyvä tuoda kaavan vaikutusten arvioinnissa esiin.

ELY-keskus näkee positiivisena, että louhinnan päästövaikutuksia on arvioitu. Selvityksessä todetaan, että hankkeen hiilijalanjälkeen voidaan vaikuttaa mahdollisuuksien mukaan mm. kierrätysmateriaaleja suosimalla ja ilmastoystävällisellä pintamateriaalien valinnalla. Tämän osalta on mahdollista täydentää kaavamääräyksiä tai suosituksia.

Turvallisuus: Pelastusturvallisuutta ja henkilöturvallisuutta on käsitelty kaava-aineistossa tunnistuen keskeisiä riskejä ja jatkoselvitystarpeita. Keskeiset riskit ja niiden hallinta prosesseineen olisi tarpeen jatkossa huomioida myös kaavamääräyksissä.

Kaava sisältyy ELY-keskuksen MRL 18.2 mukaiseen valvontatehtävään ja siitä tulee pitää MRL 66 mukainen viranomaisneuvottelu.